

og det ikke alene af smaa Magter, men af store. Et Fremskridtsland som Italien indførte den i det væsentlige allerede ved Loven af 28. November 1869. Senere er der gjort Lovforanstaltninger til dens detaillerede Gennemførelse, og for Tiden arbejder man for øvrigt i en Kommission for en yderligere nøjagtig Bestemmelse af dette Forhold, men altsammen ud fra dette Grundprincip, at militær Rettergang er for militære Tjenesteforseelser og ikke for andet. Og det er ikke alene dette store Militærland og i mange Henseender mærkelige Fremskridtsland, Italien, der gør dette, men det er ogsaa vore grumme nære Naboer, Nordmændene, og disse, hvis Lovgivning her er noget yngre, have gennemført Princippet noget klarere og bestemtere. Norge har ved to Love herom fastsat det meget bestemt og meget tydeligt. Allerede Loven af 29. Marts 1900 om Rettergangsmaaden i militære Sager begynder i sin første Paragraf: „Ved militære Forbrydelser og Forseelser forstaaes i denne Lov Handlinger, der ere betegnede som strafbare i den militære Straffelovgivning. — — Andre strafbare Handlinger ere borgerlige Forbrydelser og Forseelser“. Og den militære Straffelov selv af 22. Maj 1902 siger: „Militære Forbrydelser og militære Forseelser ere alene de strafbare Handlinger, som omhandles i denne Lov“. Altsaa det er den rene Udførelse af denne Grundsætning. Vi behøve saaledes ikke at være bange.

Man har nok sagt — det har der været Tale om i den senere Tid —, at der i Norge skulde være nogen Misfornøjelse med den Ordning, der er gennemført. Jeg tror dog ikke, at nogen saadan findes. I alt Fald er det ikke nogen begrundet Misfornøjelse. Det vil altid gaa saadan, at der i ethvert Land og i enhver Hær vil være mange, der mene, at man bør have saa megen militær Retspleje som muligt, og andre, der have den modsatte Anskuelse, og det vil vedblive at være saaledes til Verdens Ende. Men spørger man ikke alene en i en Lejr og en anden i en anden Lejr, men gaar til dem, der udgøre Hærens Kontrolbestyrelse, faar man et andet Resultat deraf. Jeg faar det Indtryk, at man i Norge er vel fornøjet med, hvad man har. Man har i Norge en Institution, som kaldes den hærdepartementale Komité, der gør sine Indstillinger, og i den sidste af disse Indstillinger, der er afgiven — den er af 8. December 1908 —, siges det først et Sted, at den ledende Tanke ved Udarbejdelsen af Loven om

den militære Retspleje har været „ikke at lægge ind under militær Straffemyndighed andre strafbare Handlinger end dem, der staa i direkte Forbindelse med Tjenesten“, og paa et følgende Sted, at „de militære Forbrydelsers og Forseelsers Omraade ved den nye Straffelov er indskrænket til at omfatte saadanne strafbare Handlinger, som direkte angaa den militære Tjeneste“. Og Komiteen gør i sine Indstillinger ikke en eneste Antydning af, at der ønskes nogen Forandring i dette. Selve Hærdepartementet — det er det, der i Danmark kaldes Krigsministeriet — siger derom, at det i det væsentlige kan slutte sig til den departementale Hærordningskomité. Det betyder altsaa ikke alene, at Eksemplet opmuntrer, men tillige, at hvad der foreligger officielt kun bestyrker den Opfattelse, at man i Norge er vel fornøjet med, hvad man har.

Det, vi altsaa skulde gøre — deri antager jeg, at jeg er enig med den ærede Ordfører for Forespørgerne — er, at vi skulde vedtage en Lov, hvorved den militære Retsplejes Omraade begrænses til militære Tjenesteforseelser.

Om det andet Spørgsmaal, der angaar Indførelsen af Nævninger i saadanne Sager, som efter Grundloven bør have Nævninger — og dertil hører utvivlsomt en Sag som den, der har givet Anledning til Forespørgslen —, vil jeg sige, at Spørgsmaalet om Nævninger er udskudt. Der foreligger en Lov — der endnu ikke er traadt i Kraft, og om hvilken jeg mener at turde udtale det Ønske, at den aldrig maa træde ud i Livet — om den borgerlige Retspleje, som paa denne store Reformens dyrebareste Punkt fornægter de Opgaver, den skulde løse. Imidlertid har jeg paa den anden Side det Haab, at naar Tiden bliver dertil, og man finder, at vi have Raad til de Udgifter, som en god Reform nødvendiggør, men som vilde være ganske uforsvarlige for en slet Reform, vil den Regering, der da er ved Roret, gennemføre en Retspleje, ved hvilken Nævningernes Omraade fuldt ud bliver det, som Grundloven har ment. Men det er der jo en lidt fjern Udsigt til. Inden vi komme til denne Reform, er der imidlertid en anden, vi kunne gennemføre uden at afvente den store Reform, og det er en Reform, der vil kunne gøres med stor Virkning, nemlig den, at man kan lade Højesteret indtræde som øverste Instans over Overkrigsretten. I borgerlige Sager have vi 3 Instanser. Det er altsaa ikke noget usædvanligt i vort Land, og der vil ikke være noget stødende for den al-